

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора наук з фізичного виховання і спорту,
доцента Богуславської Вікторії Юрїївни на дисертаційну роботу

Сімак Наталії Данилівни

**«Рационалізація процесу навчання плавання дітей 7-9 років з
використанням нетрадиційних підходів», представлену на здобуття**

наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю

017 Фізична культура і спорт (галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка)

Актуальність обраної теми. Робота Сімак Наталії Данилівни присвячена удосконаленню процесу навчання дітей 7-9 років плаванню шляхом використання нетрадиційних підходів.

Плавання відіграє надзвичайно важливу роль в житті людини, так як забезпечує її життєдіяльність, має спортивне та оздоровче значення.

Плавання є другим після легкої атлетики видом спорту за кількістю медалей, що розігруються на Іграх Олімпіад (Platonov V.N., 2015; <https://www.usf.org.ua/>). Крім того, вміння плавати необхідно з метою запобігання нещасним випадкам на воді.

Під час організації навчально-тренувальних занять з плавання, важливо враховувати рівень фізичної, функціональної та плавальної підготовленості, а також соматичного здоров'я дітей. Так як надмірні навантаження, які не відповідають рівню підготовленості спортсменів можуть не лише негативно вплинути на динаміку навчання, але й призвести до порушення стану здоров'я (І.В. Грузевич, 2020; Р.Р. Сіренко, 2020; Ю.М. Фурман, 2021).

Разом з тим, навчальна програма з плавання має давній термін видання (Сахновський К.П., 1995) і не відповідає багатьом потребам сьогодення. Так, у програмно-нормативному забезпеченні не передбачено дозування фізичних навантажень, що враховували б рівень підготовленості дітей 7-9 років, а також недостатньо приділено уваги методам і засобам навчання плаванню.

Таким чином, розглянута у даній роботі можливість навчання дітей 7-9 років плаванню з використанням нетрадиційних підходів, а саме ігрового аквафітнесу з диференційованою регламентацією фізичного навантаження, є нагальною.

Все вищезазначене дозволяє стверджувати, що проблематика дисертаційної роботи Сімак Наталії Данилівни є актуальною на сучасному етапі формування системи знань зі спортивної підготовки та значущою для вивчення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до теми науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» «Теоретико-методичні засади підготовки фахівців фізичної культури і спорту до професійної діяльності з різними групами населення» на 2019–2023 рр. (затверджено рішенням вченої ради від 27 грудня 2018 року, протокол № 5).

Роль авторки як співвиконавиці теми полягає у розробленні та науково-методичному обґрунтуванні нетрадиційних підходів навчання плавання дітей 7-9 років.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації.

На основі проведеного комплексного теоретичного аналізу й узагальнення даних науково-методичної літератури авторка чітко визначила об'єкт і предмет дослідження.

Мета роботи відповідає методології дослідження, а поставлені завдання обумовили структуру і зміст дисертаційної роботи.

Для вирішення поставлених завдань були використані адекватні методи наукового пошуку, які дозволили обґрунтувати на високому науково-методичному рівні основні положення результатів дослідження та висновки дисертаційної роботи.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертанткою уперше:

- обґрунтовано структуру та зміст експериментальної програми навчання плаванню дітей 7-9 років із використанням аквафітнесу, яка враховує рівні фізичного здоров'я дітей;

- розроблено компоненти фізичного навантаження на заняттях з плавання з урахуванням рівня фізичного здоров'я дітей 7-9 років в межах підготовчого, тренувального та підтримувального періодів;

- розроблено тестові завдання та кількісні критерії оцінювання плавальної підготовленості дітей 7-9 років;

- доповнено та розширено дані щодо організаційних та методичних особливостей побудови навчально-тренувального процесу навчання плавання дітей 7-9 років;

- набули подальшого розвитку напрями застосування засобів аквафітнесу для поліпшення фізичної та функціональної підготовленості дітей 7-9 років.

Практичне значення результатів дослідження полягає у розробці та експериментальній перевірці авторської програми навчання плавання дітей 7-9 років з використанням нетрадиційних підходів. Результати отриманих досліджень впроваджено в практику роботи закладів вищої освіти, що підтверджено відповідними актами впровадження.

Особистий внесок здобувача полягає в обґрунтуванні методологічного апарату дослідження, методики навчання плавання дітей 7-9 років, її експериментальній апробації та впровадженні в практику діяльності ДЮСШ;

аналізі та узагальненні отриманих результатів дослідження. У працях, які виконані у співавторстві, авторці належить добір та аналіз даних, теоретичне узагальнення, обґрунтування отриманих результатів, формулювання висновків.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій здобувача в опублікованих працях. За темою дисертації опубліковано 8 наукових праць, з яких 7 статей – у спеціалізованих фахових виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз, 1 праця апробаційного характеру.

Оцінка змісту дисертації та її основних положень. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, 5 розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 205 сторінок, список використаних джерел 221 найменування, з них 41 – латиницею. Робота містить 12 таблиць та 44 рисунки.

У першому розділі «Теоретичні аспекти навчання плавання дітей 7-9 років» автором проведено теоретичний аналіз науково-методичної літератури, здійснено узагальнення та систематизацію даних з проблеми дослідження, а саме розглянуто: роль плавання у поліпшенні фізичного здоров'я та підготовленості дітей 7-9 років; організаційно-методичні аспекти занять плаванням у дітей 7-9 років; методичні особливості навчання плавання дітей 7-9 років.

Отже, на підставі вивчення та аналізу наукової літератури, авторкою було встановлено, що питання застосування ігрового методу в басейні в літературних джерелах розглянуто лише частково. При цьому, не вказується дозування фізичного навантаження, яке враховувало б рівень соматичного здоров'я та функціонального стану дітей 7-9 років.

У другому розділі «Методи та організація досліджень» конкретизовано використання сукупності методів дослідження, що орієнтовані на досягнення мети і вирішення завдань дослідження, представлена доцільність їх використання; розкрито специфіку організації дослідження та його етапи.

У третьому розділі «Фізичний, функціональний стан та фізична підготовленість дітей 7-9 років» висвітлено результати констатувального експерименту – охарактеризовано фізичне здоров'я, функціональний стан, рівень фізичної та плавальної підготовленості дітей 7-9 років.

Визначено, що до початку педагогічного експерименту функціональний стан за показниками серцево-судинної та дихальної систем, фізичної працездатності та рівня здоров'я був задовільним.

У результаті тестування фізичної підготовленості спортсменів, встановлено незадовільний рівень розвитку таких фізичних якостей як швидкість, витривалість, гнучкість, координація рухів, а також швидкісно-силової підготовленості.

Як у хлопчиків так і у дівчаток, середнє значення плавальної підготовленості, на етапі констатувального експерименту, належало до низького рівня.

Таким чином, виявлено потребу у вдосконаленні фізичних та функціональних можливостей організму дітей 7-9 років, а також покращення їх плавальної підготовленості шляхом впровадження у процес навчання плавання інноваційних підходів.

У четвертому розділі «Експериментальна програма навчання плавання дітей 7-9 років з використанням нетрадиційних підходів» представлено структуру та зміст розробленої експериментальної програми із застосуванням інноваційних підходів; подано детальний опис принципів на

яких базувалась експериментальна програма; розроблено вимоги до побудови навчально-тренувального процесу; описано засоби аквафітнесу, що використовувались у експериментальній програмі; представлено змістове наповнення трьох етапів навчання плаванню дітей 7-9 років; наведено динаміку показників фізичної підготовленості, функціонального стану та плавальної підготовленості під впливом експериментальної програми.

Дисертанткою було встановлено, що через шість місяців навчально-тренувальних занять за експериментальною програмою із використанням інноваційних підходів, було виявлено вірогідне підвищення рівня здоров'я, функціонального стану серцево-судинної та дихальної систем, фізичної підготовленості та плавальної підготовленості хлопців і дівчат 7-9 років.

У п'ятому розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» узагальнено результати дисертаційного дослідження відповідно до поставлених завдань. Представлено положення наукової новизни та відмінності отриманих результатів від відомих раніше.

Оцінюючи в цілому позитивно роботу Сімак Наталії Данилівни, вважаю за необхідне звернути увагу на окремі зауваження та дискусійні положення:

1. В розділі 2 «Методи та організація дослідження» на с. 53 вказано: «Педагогічний експеримент проводився у вигляді констатувального, формувального та контрольного». Далі наводиться опис лише констатувального та формувального експериментів. В чому полягав контрольний експеримент?

2. Потребує уточнення те, звідки були взяті тестові завдання для визначення рівня плавальної підготовленості дітей 7-9 років, що представлені на с. 60-62.

3. У пункті 2.2. «Організація дослідження» на с. 64 вказується, що на третьому етапі дослідження були сформовані практичні рекомендації для

фахівців, що займаються проблемою навчання плавання дітей. Разом з тим, ці рекомендації не представлені в роботі.

4. Назва розділу 4 «Експериментальна програма навчання плавання дітей 7-9 років з використанням нетрадиційних підходів» не відповідає змістовному наповненню. На нашу думку, доцільно було б внести корективи у назву даного розділу із врахуванням представленої в ньому не лише експериментальної програми, а й динаміки показників фізичної, функціональної та плавальної підготовленості дітей 7-9 років під впливом тренувань за експериментальною програмою.

5. У таблицях: 3.4, с. 75; 4.3 с. 121; 4.4, с. 127 тест «Човниковий біг 4 рази по 9 м, с» вказано як «Човниковий біг 4 по 9, с». Слід вказати повну назву.

6. Детальний опис організації тренувальних занять (з описом того як здійснювалось переодягання дітей, спілкування з батьками), а також вправ для проведення розминки та навчання техніки плавання, що входять до експериментальної програми і представлені у розділі 4 «Експериментальна програма навчання плавання дітей 7-9 років з використанням нетрадиційних підходів» раціонально було б розмістити у додатках.

7. Опис принципів фізичного виховання та спортивного тренування, на яких базувалась розроблена програма, що представлений у розділі 4 «Експериментальна програма навчання плавання дітей 7-9 років з використанням нетрадиційних підходів» на с. 91-92 доцільно перенести у другий розділ, так як вони є загальноприйнятими.

8. На Рис. 4.1. с. 95 подано відсоткові частки компонентів фізичного навантаження від загального обсягу тренувальних годин, що склали структуру експериментальної програми. Цікавим є те, чим обумовлений такий розподіл і як саме вони розраховувались? Крім того, було б доречним висвітлити

змістовне наповнення даних компонентів (комплексів з аквафітнесу, дихальних вправ, ігор (назви яких вказані на с. 96) у додатках.

9. Висновок 7 за своїм обсягом займає 2,5 сторінки. Було б доцільним розділити його на декілька висновків, викладаючи лише найважливіші наукові та практичні результати досліджень.

10. У роботі наявні орфографічні та стилістичні помилки.

Висловлені дискусійні питання, зауваження та недоліки принципово не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованої дисертаційної роботи, не знижують її наукового значення та практичної цінності.

Загальний висновок. Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну, практичне значення, ступінь обґрунтованості наукових положень, практичних рекомендацій та висновків, можна констатувати, що дисертаційна робота «Рационалізація процесу навчання плавання дітей 7-9 років з використанням нетрадиційних підходів» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, що відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудженням наукового ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 6 березня 2019 р. № 167, а її авторка, **Сімак Наталія Данилівна**, заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання і спорту,
доцент, професор кафедри теорії і методики спорту
Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Вікторія БОГУСЛАВСЬКА

